

5. Osoba domácí, která zneuctí (souložením, i když těhotenství neb svedení nenastalo) nezletilou dceru neb nezletilou k domácnosti patřící příbuznou otce rodiny neb domácí paní, dopouští se dle § 504 tr. z. přestupku a budiž dle rozdílnosti svého poměru k rodině potrestána vězením od 1 do 3 měsíců. Týmž trestem potrestati sluší dle § 505 tr. z. osobu ženskou v rodině sloužící, která svede nezletilého syna nebo nezletilého příbuzného v domě žijícího ke smilstvu (nejmě k mimomanželskému souložení).

6. Dle § 505 tr. z. je svedení a zneuctění osoby, které byla přípověď manželství učiněna, avšak nesplněna, přestupkem, který se tresce tuhým vězením od 1 do 3 měsíců. Mimo to přísluší zneuctěné nárok na odškodnění (ohledně dalších případů viz čl. Smilstvo).

VI. Osnova nového trestního zákona. Tato obsahuje

1. v hlavě »zločiny a přečiny proti mravnosti mimo zločiny krve-smilstva a násilného smilstva« tyto nové předpisy :

a) kdo svede osobu ženskou k souložení tím, že jí sňatek předstírá neb jiný omyl v ní vzbudí neb omylu takového vyžítkuje, ve kterém osoba ta pokládala souložení za manželské, tresce se kázníci až do 5 let neb vězením od 6 měsíců do 5 roků. Stíhání děje se jen k návrhu (§ 197) ;

b) kdo listivými prostředky svede osobu ženskou pohlavně zchovalou k souložení (trest: 1 měsíc až 1 rok, § 192) ;

c) kdo dívku pohlavně zchovalou, která nedokonała 16. rok věku svého, svede k souložení, tresce se vězením do 1 roku. Delikt ten tresce se jen k obžalobě soukromé (§ 199).

2. Ve hlavě »přestupky proti životu, zdraví a tělesné bezpečnosti člověka« obsahuje osnova nový předpis, že ten, kdo jsa si vědom, že stížen jest venerickou neb syfilitickou nemocí, přes to s někým souloží, potrestán býti má vazbou. Jde-li o manželské souložení, potrestá se jen na základě obžaloby soukromé (§ 455).

Sousedí a právo sousedské.

I. Řády stavební.

Sousedem v pravém slova smyslu jest ten majitel pozemku aneb reality, které hraničí se stavebním místem (min. nař. ze dne 5. června 1868. č. 240). Sousedy v užším slova smyslu se vyrozumívají všichni majitelé realit, které bezprostředně hraničí s pozemkem, na kterém se stavěti má, v to ovšem pojeti nejsou majitelé služebností (min. rozh. ze dne 14. června 1874 č. 6528). Sousedy v nejširším slova smyslu se vyrozumívají nejen majitelé hraničících realit, nýbrž i majitelé realit, které v blízkém sousedství stavebního místa se nacházejí a tudíž i těch, které leží naproti, jakož i vůbec všichni interessenti, jejichž zájmů dotyčná stavba v některém směru se týká (rozh. spr. s. dv. ze dne 17. května 1890 č. 1644). Dle stavebního řádu jest sousedy :

1. stavebním úřadem předvolati, když se jedná o provedení novostavby, přístavby nebo přestavby a námítky jejich vyslechnouti. Podají-li sousedé proti projektované stavbě námítky, má úřad stavební, pokud to možno, tyto po dobrém vyřídit. Nedocílí-li se shody a jsou-li námítky rázu soukromoprávního, má stavební úřad spor na pořad práva odkázati; v každém případě má ale rozhodnouti, zda-li a jak dalece stavbu zřetelem k veřejnému zájmu lze připustiti a technicky provésti.

2. Sousedé mají se přivzítí ku prozkoumání plánu oddělovacího, ku kterémuž účelu jest třeba dle stavebního řádu vyslati místní komisi.

3. Jedná-li se o určení stavební čáry a o niveau pro novostavbu, přístavbu nebo přestavbu na veřejné cestě nebo ulici, tu se má dle stavebního řádu předsevzítí místní ohledání, při kterém se regulační čáry místním poměrům příhodně ustanoví; k tomu mají se nejen bezprostřední sousedé, nýbrž všechny strany, jichž určení stavební čáry nebo niveau se týká, přibrati a jich námitky vyslechnouti. Bylo-li povolení ke stavbě ucházeči bez ohledu k námitkám sousedů uděleno, mají tito právo sobě stěžovati; proti odepření povolení ku stavbě má jen ucházeč a nikoliv také sousedé právo stížnosti, neboť ze zásad stavebního řádu vysvítá, že sousedu přísluší jen právo zamýšlené stavbě odporovati. Odpor takový může tedy čeliti jen celkovému neb částečnému provedení stavby, a nedá se tudíž z práva odporu odvozovati další právo stížnosti, když povolení ke stavbě vůbec bylo odepřeno; zamítne-li se totiž stavební projekt úplně, jest ucházeč jedinou interessovanou stranou vůči úřadu stavebnímu, pročež sousedu nepřísluší v tomto případě právo rekursní (rozh. spr. s. dv. ze dne 23. listopadu 1892 č. 3534, sb. »Budwinski« č. 6891). V následujících případech jeví se býti při stavbách sousedy a interestenty tito činitelé:

a) má-li se stavba prováděti na veřejných silnicích a cestách (obecních, okresních, zemských, erárních silnicích), jest též správní úřad dotyčných silnic, tedy obecní resp. okresní aneb zemský výbor neb konečně místodržitelství jako interestenty ku komisi stavební přibrati;

b) hraničí-li projektovaná stavba s drahou nebo leží-li v požárním obvodu jejím, má se ku komisi stavební ředitelství dráhy jako soused a zároveň co interestent obeslati, zároveň však má se zpravití o projektovaném provádění stavby c. k. generální inspekce rakouských drah ve Vídni, která vyšle k místní komisi svého zástupce (rozh. ze dne 7. června 1873 č. 2928);

c) ku všem jednáním o stavbách v blízkosti c. k. hradu má se přibrati dotyčné zámecké hejtmanství (d. dv. kanc. ze dne 30. října 1828 č. 25.470, pol. sb. z.).

II. Řád živnostenský.

Při zřizování živnostenských, provozováren ve smyslu § 25 živ. zákona, při nichž má řízení ediktální místo, předvolati jest též sousedy ku komisionálnímu ohledání a slyšení jich námitky.

Výlohy, které sousedům intervencí vzejdou, nese podnikatel; zapraviti však výlohy, které způsobeny byly svévolnými námitkami, jest ten soused povinen, který tyto námitky vznesl. Sousedem dle živnostenského řádu vyzumívá se nejen ten, jehož pozemek bezprostředně s provozovárnou dotyčnou hraničí, nýbrž vzhledem k § 25 živn. ř. jsou sousedy též všichni majitelé pozemků, jichž zájmů stavba se týká, tak, že i tito námitky proti povolení stavby činiti mohou (rozh. spr. s. dv. ze dne 1. února 1884 č. 142).

III. Sousedé železnic.

V okolí dráhy nesmějí se prováděti zařízení neb opravy, které by dráhu nebo její příslušenství nebo pravidelné a bezpečné užívání její ohrožovaly nebo které by nebezpečností ohně přivoditi mohly; sousedům jest zakázáno, aby lehko zápalné látky v okolí dráhy, v němž nebezpečí ohně hrozí, ležeti nechávali; oni jsou povinni starati se o to, aby

místnosti, které jinak jsou ohnivzdorné, které však k uschování hořlavých předmětů slouží, byly stále uzavřeny. Svážení polních plodin má se díti co možná v největší vzdálenosti od dráhy; při lesích a ovocných sadech jest třeba přihlížeti k tomu, aby vývraty trať nebyla poškozována (§§ 99 a 100 cís. nař. ze dne 16. listopadu 1851 č. 1 ř. z. z r. 1852).

IV. Sousedé ve vodních záležitostech. Viz čl. Stavby vodní.

V. Sousedé v lesních záležitostech.

Každý majitel pozemku, který má lesní plodiny, které vůbec neb jen s přílišným nákladem z lesa odstraněny aneb dále dopraveny býti mohou, má právo, plodiny své po cizích pozemcích odvážeti, šetře při tom těchto co možná nejvíce. K tomu jest třeba povolení politického úřadu, který sousedy a znalce, jakož i dotyčné interessenty vyslechne a o tom rozhodne; při tom jest též předběžně ustanoviti sousedům náhradu. Též po cestách soukromých lze tyto plodiny odvážeti (min. výnos ze dne 24. dubna 1876, časop. »Zeitschr. f. Verw.«, str 135 r. 1876). Rozhodnutí úřadů správních o potřebě odklizení lesních plodin po cizím pozemku nelze pořadem práva v odpor bráti (rozh. s. dv. ze dne 30. listopadu 1875, časop. »Zeitschr. f. Verw.« r. 1876 s. 127).

VI. Silniční sousedé.

Každý soused silnice jest povinen, skládání štěrku, silničního bláta a náplavu příkopního na svém pozemku v šířce jednoho metru podél silnice, je-li toho pilná potřeba, za náhradu dovoliti; on jest dále povinen proti přiměřené náhradě potřebné opravy stoky k odvádění vody a bahna z postranních příkopů silničních na svém pozemku a na půdě dáti provésti a musí dovoliti, aby příkopy v potřebné šířce a hloubce byly udržovány, pokud ovšem neplatí tu ustanovení zákona vodního (silniční policejní řád pro Moravu, Slezsko a Solnohrady). Silniční sousedé jsou povinni, ploty a větve tak ořezávati, aby do cesty nevyčnívaly a dopravy nerušily (silnič. polic. řád pro Istrii).

VII. Právo sousedské.

Právo sousedské jest souhrn všech zákonných obmezení práva vlastnického v zájmu poměru sousedského. Obmezení tato jsou velkým dílem zákonné služebnosti; jelikož vzájemné vztahy, ve kterých se sousedské pozemky nalézají, jsou velmi různé, jest i počet sousedských zákonných služebností veliký; pocházejí z práva římského, jež mnohé z nich uznává; nejpodstatnější z nich jsou následující: Vlastník musí snášeti kouř, páru a prach vnikající v míře nepřilíšné od souseda. Musí sousedovi »*tertio quoque die*«, dovoliti, aby vstoupil na pozemek a sesbíral přepadlé plody, ovšem jenom proti jistotě za poškození. (Tit. Dig. 43, 28 *interdictum de glande legenda*.) Vlastník stromu, který přečnívá na dům souseda, aneb jehož větve zasahují »*quindecim pedes a terra altius*« do sousedního pozemku, musí dovoliti — pakli toho sám nečiní — aby soused větve převislé ořezával a jemu dřev vydal. (Tit. Dig. 43, 27; *interd. de arboribus caedendis*.) Vlastník nesmí přirozený stav svého polního pozemku tak změnit, že by přirozený odtok vody dešťové ku škodě souseda se zvětšil neb zmenšil. (Tit. Dig. 39, 3 *de aquae et aquae pluviae arcendae*.) Německé právo soukromé přijalo z části tato ustanovení práva (soukromé) římského, tak na př. obsahuje saské zrcadlo právo na větve převislé. Později vznikly nové poměry právní, jež přinesl s sebou způsob agrárníctví ve středověku, jako ku př. zřízení cesty nezbytné pro souseda, oprávnění směti se na

cizím pozemku s pluhem obrátiti. Další vývoj právní vykazuje v jednotlivých právech partikulárních fase rozličné. Tak obsahuje pruský Landrecht četná ustanovení o právu sousedském, zvláště právo plužní, právo ulétlý roj na cizím pozemku stíhati a zajmouti. Podobně i »Code civil« obsahuje četné služebnosti sousedské.

Obecný občanský zákoník nevykazuje ohledně práva sousedského žádných speciálních zákonných ustanovení, nýbrž zůstává upravení poměrů sousedských největším dílem úmluvě. Jen několik málo norem ohledně obmezení práva vlastnického v tomto směru v různých hlavách občanského zákoníka se vyskytuje. Beze vší pochyby nejdůležitějšími jsou ustanovení o společných hranicích (§§ 850—858 o. o. z.), kde zákon, aby zajistil nerušené, klidné spolužití vlastníků sousedních pozemků, vydal celou řadu předpisů, které ponejvíce stanoví právní důmňenky ve prospěch toho neb onoho souseda, ohledně společných zdí, plotů, ohrad, živých plotů, soukromých vod a pod. (ostatně srov. čl. Spoluvlastnictví). § 384 stanoví, že vlastník ulétlého roje anebo jiných zaběhlých krotkých zvířat tato i na cizím pozemku stíhati jest oprávněn. Zvláštní ustanovení ohledně sousedských poměrů obsahuje dále § 422 o. o. z., který vlastníku pozemku propůjčuje právo kořeny cizího stromu na svém pozemku vysekávati a větve do jeho prostoru vzduchového zasahající ořezávati neb jich jinak užívati. Tendence tohoto ustanovení není však v souhlasu s vlastním pojmem práva sousedského, neboť podstata práva sousedského záleží v obmezení práva vlastnického ve prospěch souseda (odpůrce), kdežto § 422 o. o. z. propůjčuje vlastníku pozemku k ochraně jeho úplného a neobmezeného vlastnictví speciální právo ku zamezení určitého obtěžování z vlastnictví sousedního vyplývajícího.

Jiné obory zákonodárství obsahují přecetná ustanovení ohledně práva sousedského, zejména zákonodárství práva vodního. Zákony vodní obsahují předpisy v zájmu sousedů vydané resp. upravení služebnosti z poměrů sousedských vyplývající. Tak zejména není vlastník pozemku dolního oprávněn brániti přirozenému odtoku vody ke škodě pozemku horního; rovněž nesmí prvnější libovolně měniti přirozený odtok vod přes jeho pozemky tekoucích ke škodě pozemků dolních (§ 11 ř. zák. vod.).

Rovněž ve právu horním má právo sousedské důležitý význam, poněvadž uznává se v něm zásada, že musí právo jednotlivcovo ustoupiti zájmům veřejným a poněvadž podnikatelé hor ke vzájemnému poskytování pomoci jsou zavázáni. § 191 zákona horního vypočítává řadu služebností horních, které mají sloužiti zájmům sousedních hor (srov. čl. Služebností horní).

Souvislost čili konnexita (v řízení trestním) jest spojitost více trestních věcí, zakládající příslušnost soudu. Souvislost jest tu, když

a) více osob je obviněno co pachatelé, spoluvinníci neb účastníci jednoho činu trestného (objektivní souvislost). V takovém případě jest soud příslušný pro pachatele příslušným též pro všechny spoluvinníky a účastníky (§ 55 tr. ř.). K těmto náleží dle intence zákona a dějin jeho vzniku nejen osoby v § 5 tr. z. naznačené, nýbrž všechny osoby, které se dle zvláštních předpisů tr. z. týkajících se jednotlivých činů trestných, spolu dopustily činu trestného neb účastenství na něm měly, byť i toto účastenství (jako při krádeži, zpronevěře, loupeži) tvořilo jako druh na-